

ذ  
ا  
ب  
پ  
و  
ه  
ز  
ح  
ط  
ع  
ق  
ک  
گ  
ن  
س  
ر  
ز

## ادغام (درس ۱۵ فارسی ۲)

فرایند واجی ادغام با فرایند واجی کاهشی چه تفاوتی دارد: کاهش آن است که واج برخی کلمات تلفظ نمی شود مثل قندشکن که فن شکن تلفظ می شود اما چرا واژه هایی مثل «یگانه» را با این که «ک» هنگام تلفظ حذف می شود کاهش نمی دانیم و ادغام می نامیم؟ زیرا در این مورد و موارد



مشابه دو واج «ک - گ» از نظر آوایی به همدیگر نزدیکند و به اصطلاح دارای واجگاه مشترک یا نزدیک به هم هستند به همین دلیل آن را ادغام می دانیم به بیان ساده تر اگر واجی بر اساس فرایند واجی کاهشی حذف شود در صورتی که با واج بعد از خود از نظر آوایی نزدیک باشد به این کاهش «ادغام» می گوئیم.

**فرایند واجی ادغام با فرایند واجی ابدال چه تفاوتی دارد؟** تفاوت را با مثالی توضیح می دهیم: اگر واژه ای مثل «شدیدتر» را در نظر بگیریم هنگام تلفظ «د» به «ت» تبدیل می شود چرا آن را ابدال نمی دانیم؟ زیرا واج های «د» و «ت» از نظر آوایی به همدیگر نزدیک هستند و دارای واجگاه مشترک هستند. بنابراین تبدیل یکی از این واج ها به دیگری، فرایند واجی ادغام محسوب می شود.

**نمونه های فرایند واجی ادغام:** بدتر: بتر / شب پره: شپره (ادغام بر اساس ابدال) / زودتر: زوتر (ادغام بر اساس ابدال) / بلندتر: بلن تر (ادغام بر اساس کاهش) / شب پیمما: شپیما (ادغام بر اساس ابدال) / کیبوده: کیوده (ادغام بر اساس کاهش) / یک گانه: یگانه (ادغام بر اساس کاهش) / بدتر: بتر (ادغام بر اساس ابدال) / بازسازی: باسازی / رنگ کاری: رنکاری / سنگ کاری: سنکاری / چندتا: چن تا / شدیدتر: شدیتر / جنگ کردن: جن کردن / پلیدتر: پلیتر / قنددان: قن دان / شب پا: شپا (= مسئول مواظبت از کشتزارها در شب تا حیوانات و پرندگان محصول را نابود نکنند)

### فرایند واجی ادغام به دو شکل است:

۱- ادغام بر پایه ی ابدال: شب پره: شپره

۲- ادغام بر پایه کاهش: یک گانه: یگانه

**ادغام نوعی کاهش یا ابدال است** که میان دو واج هم واجگاه یا یکسان اتفاق می افتد.

**نوع بدون تشدید فرایند ادغام:** مثال های کمتری از آن وجود دارد: مثلاً: یگانه که قبلاً یک گانه بوده است یا کیبوده که قبلاً کیبوده بوده است.